Opłatę pocztową uiszczono ryczałtem

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 16 | **Poznań, dnia 15 sierpnia 1936** | **ROK 15**

Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95

Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen o sytuacji gospodarczej w drugim kwartale 1936 r.

Uwagi ogólne.

Gospodarstwo światowe pozostaje w stanie ożywienia, przyczem szereg krajów osiąga wysokie liczby obrotów i produkcji, przekraczające poziom dobrej konjunktury lat 1927 do 1929; inne kraje stopniowo się do tego poziomu zbliżają. Punktem wyjścia ożywienia w większości krajów była akcja rządów, zastępująca prywatną działalność inwestycyjną. Obecnie prywatne inwestycje rozwinęły się już w dużej mierze, nadając sytuacji charakter normalnej poprawy konjunkturalnej. Nie oznacza to jednak, że ustaje akcja publiczna, przeciwnie wzmaga się raczej we wszystkich niemal krajach, na innem coprawda niż przedtem podłożu: nie dla zwalczania bezrobocia, lecz ze względów politycznych, mianowicie na cele zbrojeniowe. Nadaje to rozwojowi konjunktury pewne cechy charakterystyczne: inflacyjne finansowanie zbrojeń osłabia dodatni wpływ poprawy konjunkturalnej na dobrobyt ludności, konsumcja zmniejsza się nawet wówczas, gdy zbrojenia są finansowane z wpływów podatkowych. Ostatni wypadek zachodzi obecnie w Niemczech, gdzie aktualny układ bilansu płatniczego, stając na przeszkodzie dalszemu zwiększaniu produkcji, zmusza do przejścia od metody inflacyjnej do metody podatkowej.

Ożywienie w gospodarstwie światowem trwa zatem nadal i umożliwia stopniowo likwidowanie pozostałości kryzysu. Zapasy surowców, które w latach 1929—1931 wzrosły do znacznych rozmiarów, zmniejszyły się znakomicie. Obroty międzynarodowe, mimo tendencyj autarkicznych, powoli rosną ilościowo, zaś spadek cen zupełnie ustał, występują raczej ruchy zwyżkowe. Produkcja poszczególnych krajów dalej wzrasta. Po przejściowem osłabieniu zwiększyła się znów w ostatnim kwartale wytwórczość Stanów Zjednoczonych. Dalszy wzrost — do nienotowanego dotychczas poziomu — nastąpił w Anglji. Wreszcie trwał nadal w tym kwartale wzrost produkcji również we Francji, mimo odbywającej się w tym czasie w olbrzymich rozmiarach tezauryzacji i ucieczki kapitałów zagranicę. Ponieważ akcja rządu polegająca na inflacyjnem „nakręcaniu konjunktury", obecnie uruchomiona, w okresie sprawozdawczym jeszcze nie działała, a inflacyjny wpływ zadłużania się Skarbu mógł conajwyżej kompensować skutki ucieczki kapitałów zagranicę, przeto wzrost produkcji we Francji wynikać musiał z t. zw. „ucieczki do wartości rzeczowych".

Podobne zjawiska zachodziły w ostatnim kwartale również i w Polsce i znacznie przyśpieszyły dotychczasowe tempo wzrostu obrotu i produkcji.

Podstawą rozwoju sytuacji w omawianym okresie było wprowadzenie z dniem 27 kwietnia reglamentacji dewizowej. Fakt ten oznacza zarówno położenie tamy powracającym dotąd ciągle falom tezauryzacji, jak i uzyskanie przez Rząd narzędzia do bezpośredniego regulowania stosunków w zakresie bilansu płatniczego. Już w dwa miesiące po wprowadzeniu reglamentacji nastąpiło posunięcie odciążające poważnie bilans płatniczy — zawieszenie transferu obsługi długów zagranicznych, ogłoszone w dniu 26 czerwca.

Poza wpływem na bilans płatniczy i stan rezerw banku emisyjnego reglamentacja dewizowa, tamując tezauryzację, odbiła się również bezpośrednio na tempie życia gospodarczego kraju.

Jak wiadomo, już w marcu, głównie pod wpływem paniki walutowej we Francji, objęła Polskę spotęgowana fala tezauryzacji. W kwietniu fala ta wzmogła się jeszcze i doprowadziła do zarządzenia reglamentacji dewizowej. Niepokój walutowy nie był jednak jeszcze przez to usunięty; przy panujących nastrojach obawy utrzymywały się jeszcze przez pewien czas i znajdowały wyraz przedewszystkiem w odpływie wkładów z banków, który przez pewien czas odbywał się w tempie silniejszem nawet niż przed wprowadzeniem reglamentacji dewizowej. W sposobie jednak oddziaływania tego odpływu nastąpiła zasadnicza zmiana. Wtedy gdy sumy wyciągane z banków są obracane na zakup monet złotych, banknotów zagranicznych lub lokowane w bankach zagranicznych, zjawisko odpływu wkładów oznacza zmniejszanie czynnej na rynku siły nabywczej; banki odpowiednio do odpływu wkładów redukować muszą kredyty, a dotknięci tem ich klienci — zmniejszać zakupy (np. likwidując zapasy, rezygnując z dokonania inwestycyj itp.). Coprawda w roku 1935 zjawiska te w Polsce nie wywołały tych skutków, gdyż banki uzyskiwały dodatkowe środki w postaci kredytów banku emisyjnego lub przez czerpanie ze swoich rezerw kasowych, co pozwalało zneutralizować odpływ wkładów; w każdym razie uruchomieniu dodatkowych środków nie towarzyszyło wchodzenie na rynek dodatkowej siły nabywczej. Inaczej sprawa przedstawiała się w ostatnich miesiącach. Zużywanie sum, wycofywanych z banków, było inne niż poprzednio: już w marcu i kwietniu zwiększony import (surowców, maszyn itd.) wskazywał na istnienie tendencji do lokowania kapitałów w towarach; po wprowadzeniu reglamentacji dewizowej i zahamowaniu tezauryzacji tendencja ta jeszcze się wzmogła. Z drugiej strony kredyty bankowe bądź nie były redukowane — dzięki uruchomianiu dodatkowych środków analogicznie do poprzednich okresów, bądź, gdy nastąpiła ich redukcja (zwłaszcza w bankach prywatnych), zwiększał bezpośrednie kredyty Bank Polski. W ten sposób dodatkowe zakupy, sfinansowane wycofanemi wkładami, nie były neutralizowane zmniejszeniem zakupów przez osoby pozbawione kredytów i w rezultacie działająca na rynku siła nabywcza musiała wzrosnąć. Na rynku pieniężnym odbiło się to w poważnym — jak na nasze stosunki — wzroście kursów akcyj (wskaźnik kursów podniósł się w ciągu maja z 21,8 do 27,2), początkowo również na kursach dolarowych pożyczek państwowych. Znacznie ważniejsze jednak były skutki w dziedzinie obrotów towarowych i produkcji.

Kapitały lokowano w inwestycjach i zapasach. Wyjątkową wysokość osiągnęło budownictwo, które przy wskaźniku 62 za pierwsze półrocze przekroczyło już poziom z pierwszej połowy 1931 r. Również inwestycje maszynowe w tym czasie silnie wzrosły: przy wskaźniku 36 w pierwszym kwartale, a 39 w drugim są one jeszcze coprawda poniżej poziomu z początków roku 1931, ale o 13 wzgl. 22% ponad przeciętnym poziomem zeszłego roku. W mniejszym stopniu, jak się zdaje, lokowano kapitały w zapasach towarów. Przez pewien czas trwało robienie zapasów artykułów importowanych — forma wyraźnie niekorzystna gospodarczo, zarówno z punktu widzenia wpływu na produkcję, jak i z punktu widzenia bilansu płatniczego, automatycznie zahamowana przez zarządzenia dewizowe. Natomiast nie dało się stwierdzić na większą skalę groma-

dzenie zapasów gotowych wyrobów przemysłowych; nie było również robienia zapasów przez ostatecznych konsumentów.

Wynikiem tych faktów było swoiste kształtowanie się produkcji przemysłowej. W ostatnim kwartale produkcja wzrosła silnie — przeszło o 5%, z 67,8 do 71,4 osiągając już prawie poziom pierwszej połowy 1931 roku. Znaczna większość tej dodatkowej produkcji przypada na produkcję dóbr wytwórczych: przemysł mineralny, metalowy, hutnictwo żelazne — łącznie grupa ta daje wzrost z 63,3 do 70,6, t. zn. o 11,5%. Natomiast produkcja dóbr spożycia, w której wpływ specjalnych zjawisk omawianego okresu zaznaczyć się mógł tylko przez wzrost zapasów, nie zmieniła się istotnie; w głównej gałęzi tej grupy, w przemyśle włókienniczym, wzrost wyniósł 2%, a w porównaniu z produkcją zeszłoroczną — 3%. Przy takich liczbach nie może być mowy o znacznym wzroście zapasów, tembardziej że konsumcja równocześnie wykazywała tendencję rosnącą.

Wzrastało mianowicie spożycie miejskie, opierając się na wzroście zatrudnienia. Wskaźnik spożycia miejskiego wykazuje już wzrost o 6% od najniższego punktu, w którym konsumcja ludności miejskiej była zmniejszona o 13% w porównaniu ze stanem z roku 1929 (spożycie na głowę ludności kształtuje się mniej korzystnie, wobec przyrostu ludności). Konsumcja wiejska, zwiększona po raz pierwszy w 1935 roku, pozostaje obecnie w równowadze — „nożyce cen" nie zmieniają już istotnie swego rozwarcia.

Ruch cen był spokojny: zwykły sezonowy wzrost w cenach rolnych, brak poważniejszych zmian w cenach przemysłowych, poza zwyżką niektórych cen towarów importowanych i wyrobów z nich, bez większego znaczenia dla ogólnego poziomu cen.

Czynnikiem, oddziałującym w kierunku zwyżkowym, jest pozatem stopniowe rozszerzanie się tendencji zwyżek płac, w związku z poprawą sytuacji na rynku pracy.

Specjalny charakter czynników, na których oparte było w głównej mierze zanotowane w ostatnim kwartale ożywienie, nie pozwala tego wzrostu uważać w całości za zjawisko stałe. Z drugiej strony wzrost produkcji sam jest podstawą dalszych procesów poprawy i dlatego nawet po ustaniu działania tych czynników można liczyć na nieco wyższy poziom obrotów i produkcji niż przed ich wystąpieniem. Pozatem o dalszym rozwoju konjunktury rozstrzygać będzie polityka inwestycyjna i finansowa Państwa.

Produkcja przemysłowa.

W ostatnim kwartale nastąpił nowy, silny wzrost produkcji, wynoszący w stosunku do poprzedniego kwartału przeszło 5% — wskaźnik produkcji przemysłowej podniósł się z 67,8 do 71,4. W ten sposób produkcja w swym ruchu zwyżkowym trwającym od połowy 1933 roku, osiągnęła wreszcie poziom z połowy 1931 r., okresu poprzedzającego załamanie wywołane światowym kryzysem kredytowym i walutowym oraz gwałtownem pogorszeniem się polskiej sytuacji eksportowej. Przy ocenie tego faktu należy jednak brać pod uwagę, że był to już poziom po dwóch latach kryzysu, prawie o 30% niższy niż podczas dobrej konjunktury.

Wzrost produkcji nastąpił już na początku kwartału, w kwietniu, w następnych miesiącach produkcja uległa tylko niewielkim wahaniom. Już w kwietniu bowiem wystąpiły czynniki, pod których wpływem kształtowała się produkcja w nowej fali zwyżkowej. Czynniki te — poza samorzutnym rozwojem konjunkturalnym, którego tempo zresztą ostatnio już było bardzo powolne — miały genezę w sytuacji pieniężnej i walutowej. Już przed wprowadzeniem reglamentacji dewizowej obok tezauryzacji przejawiała się tendencja szukania zabezpieczenia kapitałów przez lokowanie ich w wartościach rzeczowych. Oczywiście tembardziej tendencja ta musiała panować przy istniejących nastrojach po wprowadzeniu reglamentacji. Stwarzała ona nową zachętę do budownictwa i wogóle do inwestycyj, pobudzała do antycypacyj w zakupach, do powiększania składów w handlu.

W związku z tem główną dziedziną wzrostu były gałęzie produkcji dóbr wytwórczych: wskaźnik tych gałęzi podniósł się w drugim kwartale z 63,3 do 70,6 — o 11,5%; poziom jego nie tylko osiągnął, ale już nawet przewyższył poziom pierwszej połowy 1931 roku. Działały tu oba zasadnicze czynniki: zarówno wzrost inwestycyj w ścisłem znaczeniu, jak i kupowanie na zapas towarów — czy to przez inwestujących (budujących) i przemysły przetwórcze czy przez handel. Ten ostatni czynnik oddziaływał, jak się zdaje, szczególnie na hutnictwo żelazne, którego produkcja wzrosła wyjątkowo silnie: z 64,5 do 83,6, t. j. o prawie 30%. W bardziej umiarkowanem tempie, choć też bardzo znacznie rosła produkcja w innych gałęziach wytwarzających materjały inwestycyjne: w przemyśle metalowym — z 65,5 do 73,3, t. j. o 12% i w mineralnym — z 65,8 do 72,7, t. j. o 10,5%. Również w związku ze zwiększonem zapotrzebowaniem na materjały budowlane wzrost wystąpił w przemyśle drzewnym — z 67,6 do 72,0, o 6,5%.

Natomiast o wiele słabiej zaznaczyło się ożywienie w gałęziach produkujących dobra spożycia. Jako całość wykazały te gałęzie nawet spadek, coprawda nieznacz-

ny: z 73,8 do 73,4. Wynikało to głównie z redukcji uruchomienia przemysłu odzieżowego, którego wytwórczość stale podlega nieregularnym wahaniom. W najważniejszej gałęzi tej grupy, w przemyśle włókienniczym wystąpił wzrost produkcji, jednak niewielki: z 71,4 do 72,6, co tylko kompensowało spadek z poprzedniego kwartału (obejmującego okres strajku włókienniczego). Powiększanie zapasów i zakupy antycypacyjne nie wystąpiły zatem widocznie w tej dziedzinie w poważniejszych rozmiarach.

Wydobycie węgla wykazuje po wyeliminowaniu sezonowości wzrost przeszło o 5% — z 68,9 do 72,5. Poprawa polega na tem, że w miesiącach zimowych zbyt węgla był skurczony wskutek wyjątkowo ciepłej zimy, w kwartale drugim zaś przemysł wszedł w okres, w którym zbyt jest niezależny od warunków atmosferycznych. Odpowiednio do postępów całej produkcji przemysłowej rośnie zbyt węgla dla przemysłu; jeśli mimo to przemysł węglowy nie zdołał podnieść poziomu swej produkcji ponad rozmiary zeszłoroczne, to wynika to z zaszłego w międzyczasie pogorszenia w sytuacji eksportowej. W gałęzi najściślej związanej z eksportem — w hutnictwie cynkowem, kwartał ostatni przyniósł lekką poprawę, naogół jednak w gałęzi tej od roku już rozmiary produkcji są prawie stałe, przy poziomie bardzo niskim — wskaźnik waha się około 55.

Skarb. - Finanse

Przepisy wykonawcze do dekretu o ulgach podatkowych dla nabywców pojazdów mechanicznych.

W Nr. 58 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 31 lipca br. ukazało się bardzo ważne i z niecierpliwością oczekiwane rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu do dekretu Prezydenta R. P. z dnia 7 maja 1936 r. „o ulgach podatkowych dla nabywców pojazdów mechanicznych". Ze względu na doniosłą treść rozporządzenia i szerokie zainteresowania sfer przemysłowo - handlowych sprawą ulg podatkowych przy nabywaniu pojazdów mechanicznych, rozporządzenie to podajemy niemal w dosłownem brzmieniu poniżej.

Rozporządzenie określa, że przez sumy wydatkowane na nabycie pojazdu mechanicznego (samochodu, motocykla, traktora) rozumieć należy całą cenę, uiszczoną za pojazd, a więc cenę podwozia łącznie z karoserją. Cenę uważa się za uiszczoną nietylko przez zapłatę gotówkową, ale również przez wręczenie weksla. Zastrzeżenie prawa własności pojazdu przez sprzedającego aż do spłacenia całej ceny kupna jest dla sprawy przyznania ulgi bez znaczenia.

Ulga przysługuje każdemu podatnikowi raz jeden w czasie obowiązywania dekretu. Ponowne korzystanie z ulgi uwarunkowane jest:

1) nabyciem nowego pojazdu mechanicznego przed dniem 1 stycznia 1938;
2) wykazaniem, że pierwszy pojazd uległ zniszczeniu ponad 80 proc. ceny nabycia.

Ulgę w podatku z dochodów fundowanych (Dział I ustawy) stosuje się przez potrącenie od opodatkowanego dochodu sum wydatkowanych na nabycie pojazdu mechanicznego.

Podatek oblicza się od dochodu, pozostałego po dokonaniu potrącenia; ale według stawki, jaka wyniknie z obliczenia stosunku procentowego wymierzonego podatku do kwoty opadatkowanego dochodu.

Przykład:

Płatnik ubiegający się o ulgę nabył pojazd mechaniczny w 1936 r. za sumę 8.000 zł uiszczoną całkowicie przy kupnie.

Dochód płatnika, opodatkowany w roku podatkowym 1937 wynosi 20.000 zł.

Od tego dochodu podatek według 38 stopnia skali art. 23 ustawy o podatku dochodowym 2.156 zł.

Stosunek procentowy podatku do dochodu 10,78 procent.

Różnica pozostała po potrąceniu z dochodu ceny kupna pojazdu mechaniczengo (20.000—8.000) wynosi 12.000 zł.

10,78 proc. od 12.000 zł, czyli podatek przypadający od uiszczenia na rok podatkowy 1937 — 1.293,60 zł.

Jeżeli na skutek przyznania ulgi powstanie nadpłata w podatku dochodowym, zalicza się ją na inne płatne w danym czasie zaległości podatkowe płatnika. W razie braku takiej zaległości nadpłatę zwraca się w gotówce.

Ulgę w podatku dochodowym z działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym oraz w specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszów publicznych, przyznaje się przez potrącenie kwoty wydatkowanej na nabycie pojazdu mechanicznego z ogólnej sumy wynagrodzeń opodatkowanych podatkiem dochodowym według działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym lub specjalnym podatkiem od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszów publicznych, a otrzymanych w roku nabycia pojazdu mechanicznego.

Podatek przypadający do zwrotu oblicza się przez zastosowanie do kwoty wydatkowanej na nabycie pojazdu mechanicznego tej stopy procentowej, jaka wyniknie z obliczenia stosunku procentowego potrąconego w ciągu roku podatku do rocznej sumy wynagrodzeń.

Nadpłaty, powstałe na skutek przyznanych ulg zalicza się na płatne w danym czasie zaległości podatkowe, a w razie braku tychże zwraca się je płatnikowi.

Ulgę w podatku od uposażeń jak również w specjalnym podatku od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych, przyznaje się przez potrącenie ceny nabycia pojazdu od ogólnej kwoty rocznego wynagrodzenia, otrzymanej w roku nabycia pojazdu.

Podatek przypadający do zwrotu oblicza się przez zastosowanie do kwoty wydatkowanej na nabycie pojazdu mechanicznego tej stopy procentowej, jaka wyniknie z obliczenia stosunku procentowego, potrąconego w ciągu roku podatku do rocznej sumy wynagrodzeń.

Przykład:

Płatnik nabył pojazd mechaniczny w roku 1936 za cenę 10.000 zł uiszczoną całkowicie przy kupnie.

Wynagrodzenie płatnika, podlegające podatkowi dochodowemu i specjalnemu podatkowi od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych wynosiło: w ciągu pierwszych sześciu miesięcy 1936 r. po 1.000 zł miesięcznie i w ciągu pozostałych sześciu miesięcy — po 1.500 zł miesięcznie, czyli ogółem za rok 1936 15.000 zł

Od tych wynagrodzeń potrącono:

a) podatku dochodowego . . . . . 1.866 zł czyli 12,44%;
b) podatku specjalnego (art. 5 ust. 1 pkt. 2) dekretu z dnia 14. 11. 1935 r. Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 503) . . 1.500 zł czyli 10%;

a) 12,44% od 10.000 zł . . . . . 1.244 zł
b) 10% od 10.000 zł . . . . . . 1.000 zł

Razem 2.244 zł

Sumę tę należy płatnikowi zwrócić w gotówce. Zwrot nadpłaconego podatku dochodowego z działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym oraz specjalnego podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszów publicznych, nastąpić może, na życzenie osoby ubiegającej się o ulgę, również wtedy, gdy wynagrodzenia otrzymane w roku nabycia pojazdu mechanicznego osiągną wysokość równą cenie nabycia pojazdu, a potrącony podatek — kwocie podlegającej zwrotowi.

Celem ustalenia wysokości przypadającego do zwrotu podatku dochodowego z działu II należy wówczas obliczyć kwotę wypłaconego wynagrodzenia perjodycznego w stosunku rocznym i po dodaniu do tej kwoty wypłaconych wynagrodzeń jednorazowych ustalić dla łącznej sumy właściwą stopę procentową podatku według skali art. 43 ustawy o państwowym podatku dochodowym. Podatek przypadający do zwrotu oblicza się przez zastosowanie tej stopy procentowej do kwoty wydatkowanej na nabycie pojazdu mechanicznego.

Nadpłaty w podatku od uposażeń mogą być zwracane jeszcze przed upływem danego roku kalendarzowego, jeżeli tylko otrzymane wynagrodzenia osięgną wysokość równą cenie nabycia pojazdu a potrącony podatek — kwocie podlegającej zwrotowi.

Celem ustalenia wysokości przypadającego do zwrotu podatku dochodowego od uposażeń należy obliczyć kwotę wypłaconego wynagrodzenia perjodycznego w stosunku rocznym i po dodaniu do tej kwoty wypłaconych wynagrodzeń jednorazowych ustalić dla łącznej sumy właściwą stopę procentową podatku. Podatek przypadający do zwrotu oblicza się przez zastosowanie tej stopy procentowej do kwoty wydatkowanej na nabycie pojazdu mechanicznego.

Przykład:

Płatnik ubiegający się o ulgę, nabył pojazd mechaniczny w kwietniu 1936 r. za cenę zł 8.000. W czerwcu złożył podanie o ulgę, dołączając zestawienie wynagrodzeń, z którego wynika, że w miesiącach: styczniu, lutym, marcu, kwietniu i maju otrzymywał wynagrodzenie perjodyczne po 1.500 zł miesięcznie (razem 7.500 zł). a oprócz tego w maju otrzymał tytułem wynagrodzenia jednorazowego 1.000 zł.

Potrącony podatek wynosi:
od wynagrodzenia perjodycznego (stopień 43 skali art. 43 ustawy o państwowym podatku dochodowym) . . . . 1.065 zł
od wynagrodzenia jednorazowego . . 148 zł

Razem 1.213 zł

Kwotę przypadającą do zwrotu obliczyć należy w sposób następujący:
Wynagrodzenie perjodyczne w stosunku rocznym (1.500×12) . . . . 18.000 zł
otrzymane wynagrodzenie jednorazowe 1.000 zł

Razem 19.000 zł

Podatek od rocznego wynagrodzenia 19.000 zł według 44 stopnia skali art. 43 ustawy o państwowym podatku dochodowym wynosi 14,8%
Suma podlegająca zwrotowi, czyli 14,8% od 8.000 zł . . . . 1.184 zł.

Przypadający do zwrotu podatek specjalny ustala się w sposób przytoczony w § 4 rozporządzenia niniejszego, potrącając jednak kwotę wydatkowaną na nabycie pojazdu mechanicznego z łącznej sumy wynagrodzenia perjodycznego, obliczonego w stosunku rocznym i wypłaconych wynagrodzeń jednorazowych.

W identyczny sposób oblicza się też dodatek komunalny, pobierany na podstawie art. 24 ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Rozporządzenie weszło w życie z dn. 31 lipca rb.

Sprawa ewtl. przekazania odwołań przeciwko wymiarowi podatku od nieruchomości właściwości Komisyj Odwoławczych.

Stosownie do art. 8 ordynacji podatkowej w brzmieniu znowelizowanem tegorocznym dekretem z stycznia br. zostały wyjęte z zakresu właściwości Komisyj Odwoławczych sprawy, dotyczące odwołań przeciwko wymiarom podatku od placów niezabudowanych, co bezpośrednio łączy się z faktem, iż pobór tego podatku wcielony został w ramy ogólnego podatku od nieruchomości. Praktyka wymiarowa okazuje jednak, iż właśnie w zakresie wymiaru podatku od nieruchomości, stanowiących place niezabudowane wzgl. niedostatecznie zabudowane, nastręcza się stosunkowo znaczna ilość kwestyj spornych, co w konsekwencji przemawia za celowością przekazania decyzyj w przedmiocie odwołań kompetencji Komisyj Odwoławczych jako instancji działającej przy współudziale czynnika gospodarczego.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Łodzi, uznając w zasadzie celowość owej zmiany, wystąpiła na terenie samorządu gospodarczego z odpowiednim wnioskiem, który został zaakceptowany przez Związek Izb.

Obliczenie podatku dochodowego od uposażeń.

Ukazał się okólnik Ministerstwa Skarbu w sprawie sposobu obliczania podatku dochodowego od uposażeń w przypadkach, gdy podatek opłaca za pracownika służbodawca z własnych funduszów.

Ulgi w podatku od nieruchomości.

Okólnik Ministerstwa Skarbu wyjaśnia, że należności powstałe z tytułu podatku od nieruchomości mogą być umarzane w przypadkach gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących na specjalne uwzględnienie. Za przypadki takie uważa się poniesienie ubytków w przychodzie z nieruchomości np. z powodu próżnostania w tak znacznym stopniu, że w stosunku do tych przychodów przypadający od tych dochodów podatek od nieruchomości obciążałby niepomiernie płatników.

W sprawie przyjmowania interesantów w urzędach i instytucjach.

Godziny przyjęć interesantów w urzędach i instytucjach są różne, co utrudnia obywatelowi orjentowanie się kiedy i gdzie ma możność załatwienia swoich spraw. Dla uzyskania informacyj traci on zupełnie niepotrzebnie czas i energję.

W celu usunięcia tej anomalji w funkcjonowaniu adminstracji skarbowej Min. Skarbu zarządził by:

1) z reguły przyjmowanie i załatwianie interesantów odbywało się we wszystkie dni urzędowe w godzinach od 10—13 we wszystkich podległych władzach, urzędach i instytucjach;

2) forma załatwiania była konkretna i kompetentna, a więc załatwiający musi być do tego uprawniony

czy z racji zajmowanego stanowiska, czy z tytułu delegacji;

3) czasokres przyjmowania i załatwiania interesantów nie był traktowany sztywno; przedłużenie poza godziny obowiązkowe zależy od ilości zgłaszających się, jak również i czasu koniecznego do ich załatwienia. Dane praktyczne powinny decydować o ilości potrzebnych urzędników do przyjmowania i załatwiania interesentów w danym urzędzie;

4) poza normalnym czasokresem przyjęć uwzględniano załatwianie interesantów zamiejscowych; urzędnikom, obowiązanym do przyjmowania interesantów, nie wolno było w godzinach na to przeznaczonych wyznaczać innych zajęć, pod pozorem których uchylaliby się od tych przyjęć;

5) we wszystkich urzędach i instytucjach, pod tablicą, zawierającą nazwę urzędu czy instytucji, była umieszczona druga z napisem: „Przyjmowanie interesantów od godziny 10 do 13".

Sprawy socjalne.

Tantjemy nie są zwolnione od opłat na Fundusz Pracy.

Niektóre przedsiębiorstwa mylnie tłumacząc przepisy dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. II. 1935 r. (Dz. U. Nr. 85/518), uchylającego § 18 ustawy o państwowym podatku dochodowym, wstrzymały się z potrącaniem i uiszczaniem 2% opłat na Fundusz Pracy od wypłaconych swym pracownikom oraz członkom rad nadzorczych tantjem. W związku z tem biuro główne Funduszu Pracy wyjaśnia, iż wspomniany wyżej dekret, nowelizujący przepisy o państwowym podatku dochodowym nie dotyczy opłat na rzecz Funduszu Pracy, które należy nadal potrącać i uiszczać do właściwych urzędów skarbowych, zgodnie z wyjaśnieniem Ministertwa Skarbu z dn. 20 marca rb. (Dz. Ust. Min. Nr. 8 z 1936 roku).

W sprawie niewykorzystanych środków walki z bezrobociem.

Nawiązując do potrzeb chwili bieżącej i porównując zkolei statystykę bezrobocia w Polsce z międzynarodowym wskaźnikiem bezrobocia, opracowanym przez Międzynarodowe Biuro Pracy w Genewie, samorząd gospodarczy stwierdził, iż poczynając od r. 1933 bezrobocie równomiernie wzrasta w Polsce, podczas gdy z drugiej znów ujawnia się równomierny spadek jego zagranicą. W związku z powyższem w łonie samorządu gospodarczego postanowiono rozważyć sprawę zastosowania niewykorzystanych dotąd środków walki z bezrobociem. Zwrócono m. in. uwagę na konieczność niezwłocznego zmobilizowania wszystkich dostępnych środków, które przyczyniłyby się do skutecznego usunięcia zapór, hamujących dopływ nowych sił pracowniczych do życia gospodarczego, powrót zaś stworzyłyby nowe możliwości pracy.

Handel zagraniczny.

Nowe zarządzenia Komisji Dewizowej w związku z układem handlowym polsko-francuskim.

Komisja Dewizowa wydała nowe zarządzenie w związku z wejściem w życie prowizorycznego układu handlowego polsko - francuskiego.

Zarządzenie Komisji unieważnia wszelkie generalne i specjalne upoważnienia, udzielone bankom dewizowym, organizacjom, posiadającym autonomję dewizową, lub innym osobom fizycznym i prawnym w zakresie załatwiania we własnej kompetencji wniosków o zapłatę bez względu na formę w jakiej ma być uskuteczniona z tytułu należności za towary sprowadzone z Francji, Algieru kolonij, mandatów lub protektoratów francuskich, lub z tytułu należności za towary sprowadzone z innych krajów, jeśli zapłata następuje do Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub protektoratów francuskich, lub wreszcie z wszelkich innych tytułów, jeśli zapłata następuje do Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub protektoratów francuskich.

Wnioski o zezwolenie na uregulowanie należności za towary, sprowadzone z Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub protektoratów na podstawie pozwoleń przywozu, wydanych od 20 lipca br. oraz ulg celnych przyznanych od tego samego dnia, powinny być składane bezpośrednio do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego w Warszawie lub jego delegata przy właściwych Izbach Przemysłowo - Handlowych z załączeniem wszystkich dokumentów.

Wnioski o zezwolenie na uregulowanie należności za towary sprowadzone z Francji, Algieru, kolonij, mandatów i protektoratów francuskich na podstawie pozwoleń przywozu oraz ulg celnych, wydanych przed 20 lipca rb., dalej za towary sprowadzone z innych krajów, za które zapłata następuje do Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub protektoratów francuskich, jak również na wypłaty z wszelkich innych tytułów jeśli zapłata następuje do Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub protektoratów francuskich, winny być bez względu na wysokość sumy przedstawione Komisji Dewizowej za pośrednictwem banku dewizowego.

Banki dewizowe obowiązane są co miesiąc przysyłać Komisji Dewizowej sprawozdania z wpływów dewiz i wypłat z rachunków zagranicznych wolnych, otrzymanych z polecenia osób fizycznych lub prawnych, mają-

cych siedzibę we Francji, Algierze, kolonjach, mandatach lub protektoratach francuskich, na rachunek osób fizycznych lub prawnych, mających siedzibę w Polsce, jeśli wpływy te pochodzą z innych tytułów niż zapłata za towary eksportowane z Polski oraz z wpływów z tytułu spłaty kredytów, udzielonych przez banki osobom fizycznym lub prawnym, mającym siedzibę we Francji, Algierze, kolonjach, mandatach lub protektoratach francuskich.

Wyjaśnienie Centralnej Komisji Przywozowej.

Działalność Centralnej Komisji Przywozowej spotyka się niejednokrotnie z krytyką zainteresowanych importerów; w związku z tem C. K. P. wyjaśnia, że pewne niedomagania w obsłudze importu są z natury rzeczy zawsze nieuniknione przy całkowitem zreglamentowaniu przywozu, a to przedewszystkiem dlatego, że wyznaczenie kontyngentów do podziału przez C. K. P. ze względów przedewszystkiem traktatowych niezawsze może się odbywać w okresach pozwalających na równomierne rozłożenie wpływu podań o pozwolenia przywozu oraz wydawania pozwoleń.

Na okresowe wzmożenie nasilenia wpływu podań, które możliwe jest do opanowania dopiero po kilku dniach, wpływa również sezonowość wielu artykułów. Dość zaznaczyć, że bywają dni, w których ilość otrzymywanych podań wynosi 2 500. Trudności w załatwianiu podań w indywidualnych wypadkach powstają w C. K. P. przedewszystkiem wówczas, gdy kontyngent na dany artykuł został już wyczerpany i dla przekroczenia go w tych indywidualnych wypadkach potrzebne jest uzgodnienie z właściwemi czynnikami. Celem zapewnienia sprawności załatwiania podań C. K. P. wydała ostatnio szereg zarządzeń, mających na celu usprawnienie działalności jej biura, aby to jednak mogło nastąpić, sami importerzy nie powinni utrudniać jej pracy. W tym celu zaleca się ścisłe przestrzeganie następujących zasad: Podania o zezwolenie na przywóz winny być wnoszone tylko do właściwych organizacyj, a mianowicie organizacyj następujących:

1) Centralny Związek Przemysłu Polskiego, Warszawa, ul. Chmielna 2;
2) Stowarzyszenie Kupców Polskich, Warszawa, Zielna 50;
3) Centrala Związku Kupców, Warszawa, Senatorska 22;
4) Związek Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych, Warszawa, Bagatela 3;
5) Związek Wielkiego Przemysłu Chemicznego, Warszawa, Czackiego 1;
6) Związek Spółdzielni Spożywców R. P., Warszawa, Grażyny 13;
7) Związek Izb i Organizacyj Rolniczych, Warszawa, Kopernika 30;
8) Związek Izb Rzemieślniczych, Warszawa, Mazowiecka 1;
9) Rada Naczelna Organizacyj Ziemiańskich, Warszawa, Mazowiecka 7;
10) Gdańska Izba Handlu Zagranicznego, Warszawa, Senatorska 36;
11) Centralny Związek Średniego i Drobnego Przemysłu w Polsce, Warszawa, Czackiego 3/5;
12) Wszystkie Izby Przemysłowo - Handlowe.

W wypadkach zwłoki w załatwieniu podania, t. zn. w wypadkach, jeżeli podanie nie zostało załatwione w ciągu dwóch tygodni od daty jego wpływu, zainteresowani importerzy winni się zgłaszać do właściwych organizacyj, przez które zostały złożone podania, które to organizacje ze swej strony poinformują się w C. K. P. co do przyczyny zwłoki i podadzą do wiadomości importerów uzyskane informacje oraz poczynią ewentualne potrzebne kroki dla usunięcia przeszkód, nie pozwalających na załatwienie podania. Nadmierna ilość osobistych interwencyj niepotrzebnie naraża na stratę czasu klientów i komplikuje pracę C. K. P.

O szczegółowe informacje w sprawach przywozu należy się zwracać nie bezpośrednio do C. K. P. lecz przedewszystkiem do właściwych wyżej wymienionych organizacyj.

Handel zagraniczny Polski.

W ciągu ubiegłego półrocza rb. handel zagraniczny Polski z poszczególnemi krajami wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Wzrost ten w przywozie wyniósł 42.093 tys. zł, a w wywozie — 39.465 tys. zł. Ogółem wywieziono towarów z Polski w omawianym okresie w wartości 482.142 tys. zł, a przywieziono za 458.648 czyli saldo dodatnie na korzyść Polski wynosi za czas od 1 stycznia do 1 lipca rb. 23.494 tys. zł.

Z państw europejskich największych obrotów Polska dokonała z Anglją, dokąd wywieźliśmy towarów za sumę 105.183 tys. zł, a przywieźliśmy za 60.657 tys. zł. Saldo dodatnie na korzyść Polski w stosunkach handlowych z Anglją za ubiegłe półrocze wynosi 44.526 tys. zł. Na drugiem miejscu, co do wartości obrotów towarowych znajdują się Niemcy z kwotą 69.372 tys. zł w wywozie i 66.468 tys. zł w przywozie do Polski. Saldo dodatnie w stosunkach handlowych z Niemcami wynosi 2.904 tys. zł.

Obroty handlowe z Francją wykazują za ubiegłe półrocze nadwyżkę przywozu do Polski nad wywozem do Francji. W ciągu ubiegłego półrocza wywieźliśmy do Francji towarów wartości 20.776 tys. zł natomiast przywieźliśmy za 22.672 tys. zł czyli saldo bilansu handlowego na niekorzyść Polski wynosi na ten okres 1.896 tys. zł.

Z krajów pozaeuropejskich, pierwsze miejsce pod względem wartości obrotów handlowych zajmują Stany Zjednoczone A. P. — W obrotach z Ameryką, Polska ma stale nadwyżkę przywozu nad wywozem, co w rezultacie daje ujemne saldo dla Polski. Za ubiegłe półrocze saldo to wyraziło się cyfrą 37.203 tys. zł.

Należy zauważyć, że poza Japonją, Polska prawie ze wszystkiemi krajami pozaeuropejskiemi posiada saldo ujemne, gdyż więcej towarów sprowadza niż wywozi.

Różne.

O jednolite zasady postępowania przy dostawach państwowych.

Samorząd przemysłowo - handlowy dopomina się od dłuższego czasu o wydanie norm prawnych, któreby w sposób jednolity w całem państwie uregulowały postępowanie w sprawie dostaw i robót, wykonywanych na rzecz Skarbu Państwa, samorządu i instytucyj prawa publicznego. Wprawdzie **Rada Ministrów opracowała przed kilku laty projekt rozporządzenia** normujący tę dziedzinę, mimo jednak zaopinjowania go przez sfery gospodarcze, reprezentowane m. in. także w izbach przemysłowo - handlowych, **do dnia dzisiejszego mamy szereg**

różnych przepisów, regulujących sprawy te w poszczególnych gałęziach administracji. Izby Przemysłowo-Handlowe przedłożyły na jesieni r. ub. szereg życzeń w tej sprawie Komisji Międzyminister. dla Współpracy z Samorządem Gospodarczym, obradującej pod przewodnictwem dyr. Martina, tę samą sprawę poruszono również na Naradzie Gospodarczej w początkach bieżącego roku. W połowie kwietnia b. r. izby przemysłowo - handlowe otrzymały do zaopinjowania nowy projekt rozporządzenia, dotyczącego robót i dostaw.

Nowy projekt rozporządzenia uwzględnia wiele wniosków, złożonych dyr. Martinowi i wogóle wysuwanych przez sfery gospodarcze. Coprawda projekt ten w wielu wypadkach zanadto faworyzuje rzemiosło — co jest dziś rzeczą często spotykaną — toteż przeciw tego rodzaju przywilejom podnoszą się liczne głosy sprzeciwu. Natomiast z zadowoleniem stwierdzić należy, że przewidziane jest usunięcie dostawców pracujących przy pomocy uczniów szkół zawodowych lub więźniów, uwzględniono również sprawę zamówień z takiem obliczeniem, by ich wykonywanie przypadało na okres sezonów martwych w poszczególnych gałęziach przemysłu, czego się specjalnie domaga przemysł włókienniczy bielski.

Pewne zastrzeżenia wzbudziły postanowienia o usunięciu od brania udziału w przetargach byłych urzędników i wojskowych, a raczej klauzula, zezwalająca na czynienie w tym postanowieniu wyjątków za zgodą właściwego ministra. Tak samo niebezpieczne jest postanowienie o dopuszczalności przeprowadzania przetargów oraz przyjmowania dostaw lub robót jednoosobowo.

Bardzo ważną sprawą jest termin, w którym władza nadzorcza, wzgl. wyższa instancja ma zatwierdzić decyzję w sprawie dostaw, powziętą przez władzę niższą. Należałoby zatem termin ten w rozporządzeniu wyraźnie określić, przyczem winien on być kilkudniowy, żeby oferent nie pozostawał przez dłuższy czas w niepewności, czy otrzyma robotę lub dostawę. Należy także dążyć do tego, aby władze nietylko rozpisywały przetargi w takich terminach, by wykonywanie robót przypadało na martwe sezony, lecz by również w tych martwych sezonach były wypłacane należne z tytułu dostaw lub robót sumy. Ponieważ w myśl projektu ma być przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu stworzona specjalna komisja, która ma określać sezony martwe, Izba Katowicka wniosła o uzupełnienie jej składu przedstawicielami samorządu gospodarczego, aby nie zasiadali w niej wyłącznie urzędnicy państwowi.

Ważnej sprawy wadjów projekt rozporządzenia Rady Ministrów nie uregulował, odsyłając w tych kwestjach do rozporządzeń wykonawczych. Sprawa ta ma doniosłe znaczenie dla przedsiębiorstw, które często biorą udział w przetargach i oferują towary na większe kwoty. Obecnie, z powodu licznych weksli gwarancyjnych przedsiębiorstwa zmuszone są wykazywać często poważne kwoty obciążeń pozabilansowych z tytułu różnego rodzaju żyr na wekslach gwarancyjnych innych przedsiębiorstw, co tylko zaciemnia bilanse. Byłoby więc wskazane, aby od przedsiębiorstw gwarantujących solidność dostaw żądano zwykłych weksli własnych z jednym podpisem, o ile wogóle nie możnaby było składać kaucyj, wzgl. wadjów generalnych na cały szereg dostaw. Kwestję tę należałoby uwzględnić przy opracowywaniu rozporządzeń wykonawczych.

Sprawa dodatkowych przetargów ustnych, praktykowanych często przez władze po zakończonym targu piśmiennym, jest uregulowana w rozporządzeniu, należałoby jednak znieść ustęp projektu, zawierający postanowienia, które niwelują zasadniczy zakaz urządzania tego rodzaju przedprzetargów. Tak samo byłoby wskazane, by w samem rozporządzeniu Rady Ministrów ustalić granice rozszerzenia, wzgl. zwężenia zamówień, oddanych na podstawie przetargu, przyczem tego rodzaju zmiany w dostawach winny być uzgodnione z dostawcą w określonym terminie.

Projekt rozporządzenia zawiera m. in. postanowienie o uwierzytelnianiu pełnomocnictw osób, występujących w imieniu oferentów przy przetargach ustnych. Ponieważ tego rodzaju przetargi zasadniczo dotyczą przedmiotów o niezbyt wysokiej wartości, a uwierzytelnienie pociąga za sobą koszty i stratę czasu, wystarczyć powinnoby w takich wypadkach zwykłe pełnomocnictwo na piśmie.

Zwrot wadjów i kaucyj powinien następować w krótkim terminie, gdyż unieruchomione w nich sumy stanowią dla poszczególnych przedsiębiorstw niejednokrotnie poważną wartość, zwłaszcza przy panującej na polskim rynku ciasnocie i drożyźnie kredytowej i pieniężnej.

Zakaz cesji wierzytelności za wykonane roboty lub dostawy winien być skreślony, jako sprzeczny z zasadami prawa cywilnego.

Przedawnienie należności handlowych z przed dwu lat.

Dnia 1 lipca rb. minęło 2 lata od wejścia w życie obowiązującego Kodeksu Zobowiązań. Termin powyższy posiada doniosłe znaczenie dla należności handlowych, gdyż zgodnie z art. 285 Kod. Zobowiązań z upływem lat 2-ch ulegają przedawnieniu wierzytelności przemysłowców i kupców z tytułu dostawy towarów. Ponieważ przepisy wprowadzające Kodeks Zobowiązań ustanowiły obowiązujące w danym wypadku zasadę, że bieg przedawnienia rozpoczyna się z chwilą wejścia w życie Kodeksu Zobowiązań, jest zatem 1 lipca dla wspomnianych należności terminem, po upływie którego należności te ulegną przedawnieniu. Na okoliczność powyższą powinny zważać te firmy, które nie zdołały jeszcze wywindykować swoich wierzytelności z okresu przed 1 lipca 1934, względnie nie uzyskały uznania tych wierzytelności lub częściowej ich spłaty.

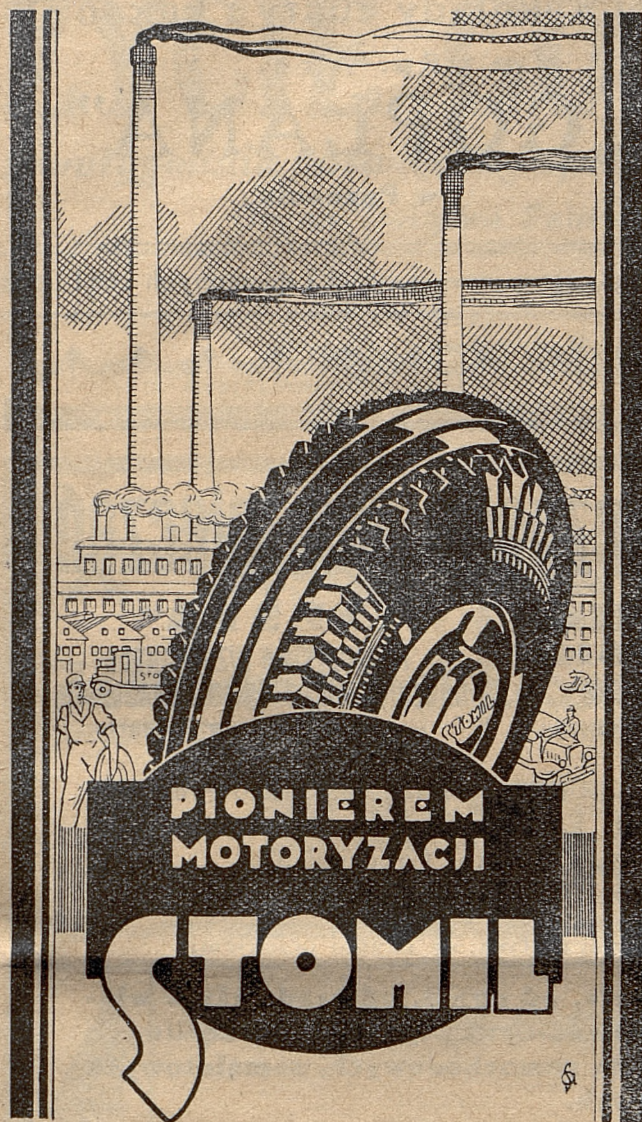
Wystawa Komunikacyjna w Warszawie.

W ramach organizowanej w Warszawie Wystawy Przemysłu Metalowego, Elektrotechnicznego i Radjotechnicznego, która się odbędzie w czasie od 23 sierpnia do 11 października, bardzo wszechstronnie wystąpił przemysł komunikacyjny. W kilku wielkich pawilonach i na specjalnie wzniesionych torach przedstawione zostaną absolutnie wszystkie środki i urządzenia komunikacji. Liczne rzesze zwiedzających będą miały możność dokładnego zapoznania się z polskim przemysłem komunikacyjnym, który przecież stanowi podstawę obronności Państwa i rozwoju całego życia gospodarczego.

Jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta R. P. o izbach przemysłowo-handlowych.

W Dz. Ustaw Nr. 45 poz. 335 z rb. ukazało się obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 17 kwietnia 1936 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo - handlowych. Załączony do obwieszczenia tekst jednolity uwzględnia szereg zmian, wprowadzonych do rozporządzenia w ostatnich latach.

ERBEDONT

Cegielnia Parowa

WITASZYCE

stacja, poczta i telegr.: Witaszyce

dostarcza na dogodnych warunkach:

dachówki (karpiówki), dreny od „1½ do 9", cegłę maszynową, tonówkę, dziurawkę, sufitówkę i kominówkę

Produkcja łączna 12.000.000 r.

Bank Związku Spółek Zarobkowych Sp. Akc.

Rok założenia 1886

Centrala: Poznań - Plac Wolności 15 — Oddziały we wszystkich większych miastach Polski

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2a
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.